ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1991

Vyhlásené: 05.11.1991 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

451

ZÁKON

zo 4. októbra 1991,

ktorým sa ustanovujú niektoré ďalšie predpoklady na výkon niektorých funkcií v štátnych orgánoch a organizáciách Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, Českej republiky a Slovenskej republiky

Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa uznieslo na tomto zákone:

§ 1

(1) Tento zákon ustanovuje niektoré ďalšie predpoklady na výkon funkcií obsadzovaných voľbou, vymenovaním alebo ustanovovaním

a) v orgánoch štátnej správy Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, Českej republiky a Slovenskej republiky,

b) v Česko-slovenskej armáde,

c) vo Federálnej bezpečnostnej informačnej službe, Federálnom policajnom zbore, Zbore hradnej polície,

d) v Kancelárii prezidenta Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, Kancelárii Federálneho zhromaždenia, Kancelárii Českej národnej rady, Kancelárii Slovenskej národnej rady, Úrade vlády Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, Úrade vlády Českej republiky, Úrade vlády Slovenskej republiky, Kancelárii Ústavného súdu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, Kancelárii Ústavného súdu Českej republiky, Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky, Kancelárii Najvyššieho súdu Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, Kancelárii Najvyššieho súdu Českej republiky, Kancelárii Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v Prezídiu Česko-slovenskej akadémie vied a v Predsedníctve Slovenskej akadémie vied,

e) v Česko-slovenskom rozhlase, Českom rozhlase, Slovenskom rozhlase, Česko-slovenskej televízii, Českej televízii, Slovenskej televízii, Česko-slovenskej tlačovej kancelárii, Česko-slovenskej tlačovej kancelárii Českej republiky a Česko-slovenskej tlačovej kancelárii Slovenskej republiky,

f) v štátnych podnikoch, štátnych organizáciách, akciových spoločnostiach, kde väčšinovým akcionárom je štát, v podnikoch zahraničného obchodu, v štátnej organizácii Česko-slovenské štátne dráhy, štátnych fondoch, v štátnych peňažných ústavoch a Štátnej banke česko-slovenskej,

pokiaľ sa ďalej neustanovuje inak.

(2) Funkciami podľa § 1 ods. 1 písm. b) sa rozumejú v Česko-slovenskej armáde a na Federálnom ministerstve obrany funkcie s plánovanou hodnosťou plukovník a generál a funkcie vojenských pridelencov.

(3) Funkciami podľa § 1 ods. 1 písm. f) sa rozumejú funkcie vedúceho organizácie a vedúcich pracovníkov v jeho priamej riadiacej pôsobnosti. Na vysokých školách sa týmito funkciami rozumejú takisto funkcie volených akademických funkcionárov a funkcie schvaľované akademickým senátom.

(4) Tento zákon ustanovuje tiež niektoré ďalšie predpoklady na výkon funkcie sudcu, prísediaceho, prokurátora, vyšetrovateľa prokuratúry, štátneho notára, štátneho arbitra a pre osoby vykonávajúce činnosť justičného čakateľa, právneho čakateľa prokuratúry, notárskeho čakateľa a arbitrážneho čakateľa.

(5) Tento zákon ustanovuje tiež podmienky spoľahlivosti pre možnosť prevádzkovania niektorých koncesovaných živností.[1])

§ 2

(1) Predpokladom na výkon funkcie uvedenej v § 1 je, že občan v období od 25. 2. 1948 do 17. 11. 1989 nebol

a) príslušníkom Zboru národnej bezpečnosti zaradeným v zložke v Štátnej bezpečnosti,

b) evidovaný v materiáloch Štátnej bezpečnosti ako rezident, agent, držiteľ požičaného bytu, držiteľ konšpiračného bytu, informátor alebo ideový spolupracovník Štátnej bezpečnosti,

c) vedomým spolupracovníkom Štátnej bezpečnosti,

d) tajomníkom orgánu Komunistickej strany Česko-Slovenska alebo Komunistickej strany Slovenska od stupňa okresného alebo jemu na roveň postaveného výboru vyššie, členom predsedníctva týchto výborov, členom Ústredného výboru Komunistickej strany Česko-Slovenska alebo Ústredného výboru Komunistickej strany Slovenska, členom Byra pre riadenie straníckej práce v českých krajinách alebo členom Výboru pre riadenie straníckej práce v českých krajinách, s výnimkou tých, ktorí tieto funkcie zastávali iba v období od 1. 1. 1968 do 1. 5. 1969,

e) pracovníkom aparátu orgánov uvedených pod písmenom d) na úseku politického riadenia Zboru národnej bezpečnosti,

f) príslušníkom Ľudových milícií,

g) členom akčného výboru Národného frontu po 25. 2. 1948, previerkových komisií po 25. 2. 1948 alebo previerkových a normalizačných komisií po 21. 8. 1968,

h) študentom na Vysokej škole Felixa Edmundoviča Dzeržinského pri Rade ministrov Zväzu sovietskych socialistických republík pre príslušníkov Štátnej bezpečnosti, Vysokej škole Ministerstva vnútra Zväzu sovietskych socialistických republík pre príslušníkov Verejnej bezpečnosti, Vyššej politickej škole Ministerstva vnútra Zväzu sovietskych socialistických republík alebo vedeckým ašpirantom alebo účastníkom kurzov dlhších ako 3 mesiace na týchto školách.

(2) Vedomou spoluprácou so Štátnou bezpečnosťou sa podľa odseku 1 písm. c) na účely tohto zákona rozumie, že občan bol evidovaných v materiáloch Štátnej bezpečnosti ako dôverník, kandidát tajnej spolupráce alebo tajný spolupracovník dôverného styku a vedel, že sa stýka s príslušníkom Zboru národnej bezpečnosti a podáva mu správy formou utajeného styku alebo plnil ním uložené úlohy.

(3) V odôvodnených prípadoch môže minister obrany Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky odpustiť podmienku podľa odseku 1 písm. a), pokiaľ by jej uplatnenie narušilo dôležitý bezpečnostný záujem štátu a nie je tým ohrozený účel tohto zákona.

§ 3

(1) Predpokladom na výkon funkcií podľa § 1 vo Federálnom ministerstve vnútra, Federálnej bezpečnostnej informačnej službe, vo Federálnom policajnom zbore a v Zbore hradnej polície je, že občan v období od 25. 2. 1948 do 17. 11. 1989 nebol

a) príslušníkom Zboru národnej bezpečnosti zaradeným v zložke Štátnej bezpečnosti na úseku s kontrarozviedkovým zameraním,

b) zaradený na funkcii náčelníka odboru a vyššej v zložke Štátnej bezpečnosti,

c) študentom na Vysokej škole Felixa Edmundoviča Dzeržinského pri Rade ministrov Zväzu sovietskych socialistických republík pre príslušníkov Štátnej bezpečnosti, Vysokej škole Ministerstva vnútra Zväzu sovietskych socialistických republík pre príslušníkov Verejnej bezpečnosti, Vyššej politickej škole Ministerstva vnútra Zväzu sovietskych socialistických republík alebo vedeckým ašpirantom alebo účastníkom kurzov dlhších ako 3 mesiace na týchto školách,

d) v Zbore národnej bezpečnosti vo funkcii tajomníka hlavného výboru Komunistickej strany Česko-Slovenska alebo hlavného výboru Komunistickej strany Slovenska, členom hlavného výboru Komunistickej strany Česko-Slovenska alebo hlavného výboru Komunistickej strany Slovenska, členom celoútvarového výboru Komunistickej strany Česko-Slovenska alebo celoútvarového výboru Komunistickej strany Slovenska alebo príslušníkom Zboru národnej bezpečnosti zaradeným v Správe pre politickovýchovnú, vzdelávaciu, kultúrnu a propagačnú činnosť Federálneho ministerstva vnútra,

e) osobou uvedenou v § 2 ods. 1 písm. b) až g).

(2) V odôvodnených prípadoch môže minister vnútra Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, riaditeľ Federálnej bezpečnostnej informačnej služby a riaditeľ Federálneho policajného zboru odpustiť podmienku podľa odseku 1 písm. a), pokiaľ by jej uplatnenie narušilo dôležitý bezpečnostný záujem štátu a nie je tým ohrozený účel tohto zákona.

§ 4

(1) Skutočnosti uvedené v § 2 ods. 1 písm. a) a b) dokladá občan osvedčením vydaným Federálnym ministerstvom vnútra.

(2) Skutočnosti uvedené v § 2 ods. 1 písm. c) dokladá občan osvedčením vydaným Federálnym ministerstvom vnútra, prípadne nálezom komisie podľa § 11.

(3) Skutočnosti uvedené v § 2 ods. 1 písm. d) až h) dokladá občan čestným vyhlásením.

(4) Občan je povinný pred nástupom do funkcie uvedenej v § 1 predložiť vyhlásenie, že nebol a nie je spolupracovníkom žiadnej zahraničnej spravodajskej alebo výzvednej služby.

§ 5

Občan, ktorý má vykonávať funkciu v orgáne alebo organizácii uvedených v § 1, predkladá osvedčenie, čestné vyhlásenie, prípadne nález vedúcemu tohto orgánu alebo organizácie. O vydanie osvedčenia žiada Federálne ministerstvo vnútra občan, pokiaľ ďalej nie je uvedené inak.

§ 6

(1) Namiesto občana, ktorý má vykonávať funkciu uvedenú v § 1, alebo občana, ktorý takú funkciu ku dňu účinnosti tohto zákona vykonáva, žiada Federálne ministerstvo vnútra o vydávanie osvedčenia,

a) ak ide o občana, ktorý je do funkcie volený, ten orgán, ktorému táto voľba prislúcha,

b) ak ide o občana, ktorý je do funkcie vymenovaný, ten orgán, ktorému vymenovanie občana do tejto funkcie prislúcha,

c) ak ide o občana, ktorý je do funkcie ustanovený, ten orgán, ktorému toto ustanovovanie prislúcha.

Vedúci orgánu alebo organizácie zároveň tohto občana upozorní, že je mu povinný predložiť osvedčenie do 30 dní po jeho doručení.

(2) Žiadosť o vydanie osvedčenia namiesto občana, ktorý ku dňu účinnosti tohto zákona vykonáva funkciu uvedenú v § 1, musí byť zaslaná Federálnemu ministerstvu vnútra najneskôr do 30 dní odo dňa účinnosti tohto zákona.

(3) Federálne ministerstvo vnútra zašle osvedčenie občanovi, ktorého sa týka, najneskôr do 60 dní odo dňa doručenia žiadosti a súčasne o zaslaní tohto osvedčenia upovedomí toho, kto o vydanie osvedčenia požiadal.

(4) Ak občan, ktorý ku dňu účinnosti tohto zákona vykonáva funkciu uvedenú v § 1, nepredloží osvedčenie vedúcemu orgánu alebo organizácie do 30 dní po jeho dôjdení, požiada vedúci orgánu alebo organizácie do siedmich dní Federálne ministerstvo vnútra o zaslanie odpisu osvedčenia.

§ 7

Prezident Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia, Predsedníctvo Českej národnej rady, Predsedníctvo Slovenskej národnej rady, vláda Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, vláda Českej republiky a vláda Slovenskej republiky, generálny prokurátor Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, generálny prokurátor Českej republiky a generálny prokurátor Slovenskej republiky požiadajú Federálne ministerstvo vnútra o vydanie osvedčenia o osobách v súvislosti s výkonom funkcií zakladaných vymenovaním, pri ktorých im toto právo prislúcha podľa osobitných predpisov. Federálne ministerstvo vnútra je povinné tejto žiadosti bez meškania vyhovieť.

§ 8

(1) Každý občan starší ako 18 rokov má právo si požiadať Federálne ministerstvo vnútra o vydanie osvedčenia podľa § 2 ods. 1 písm. a), b) a c), prípadne aj nálezu podľa § 13.

(2) Žiadosť o vydanie osvedčenia musí byť opatrená kolkovou známkou v hodnote 200 Kčs a úradne overeným podpisom žiadateľa.

§ 9

(1) Osvedčenie vydáva Federálne ministerstvo vnútra a doručuje ho občanovi do vlastných rúk, to neplatí, ak vydáva osvedčenie podľa § 7.

(2) Ak sú podklady na vydanie osvedčenia v držaní iného štátneho orgánu, je tento orgán povinný na žiadosť Federálneho ministerstva vnútra poskytnúť do siedmich dní tomuto ministerstvu všetky podklady a ďalšie informácie potrebné na vydanie osvedčenia.

§ 10

Osvedčenie, nález a údaje v nich uvedené nie sú na účely tohto zákona a na účely súdneho konania utajovanými skutočnosťami.

§ 11

(1) Pre overenie skutočností uvedených v § 2 ods. 1 písm. c) až h) sa zriaďuje pri Federálnom ministerstve vnútra nezávislá komisia (ďalej len „komisia“). Komisia sa skladá z predsedu, podpredsedu a ďalších členov.

(2) Predsedu, podpredsedu a jedného člena komisie vymenúva a odvoláva Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia z občanov, ktorí sú bezúhonní a nie sú poslancami Federálneho zhromaždenia. Ak je predsedom komisie občan Českej republiky, je podpredsedom komisie občan Slovenskej republiky a naopak.

(3) Dvoch členov komisie vymenúva a odvoláva minister vnútra Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky z radov pracovníkov Federálneho ministerstva vnútra a súčasne určí, ktorý z týchto pracovníkov bude zastávať funkciu tajomníka komisie; jedného člena komisie vymenúva a odvoláva riaditeľ Federálnej bezpečnostnej informačnej služby; jedného člena komisie vymenúva a odvoláva minister obrany Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky; po troch členoch komisie vymenúva a odvoláva Predsedníctvo Českej národnej rady a Predsedníctvo Slovenskej národnej rady z radov občanov, ktorí sú bezúhonní a nie sú poslancami Českej národnej rady alebo Slovenskej národnej rady; jedného člena komisie vymenúva a odvoláva minister vnútra Českej republiky, jedného člena komisie vymenúva a odvoláva minister vnútra Slovenskej republiky, a to z radov pracovníkov týchto ministerstiev. Členovia komisie vymenovaní ministrami a riaditeľom Federálnej bezpečnostnej informačnej služby musia mať dokončené vysokoškolské právnické vzdelanie; na účely tohto zákona sa zaň nepovažuje vzdelanie získané na Vysokej škole Zboru národnej bezpečnosti.

(4) Členstvo v komisii je nezastupiteľné. Výkon funkcie v komisii je iným úkonom vo všeobecnom záujme, za ktorý prislúcha pracovné voľno s náhradou mzdy.

(5) Činnosť komisie zabezpečuje Federálne ministerstvo vnútra.

§ 12

(1) Komisia je spôsobilá rokovať, ak je prítomný predseda alebo podpredseda komisie a najmenej sedem ďalších členov komisie. Rokovanie komisie je neverejné.

(2) Občanovi, ktorého sa konanie týka, sa musí pred začatím rokovania komisie umožniť, aby sa mohol oboznámiť so všetkými dôkazmi včítane písomných podkladov o jeho osobe. Pri rokovaní komisie sa mu musí umožniť, aby sa ku všetkým dôkazom mohol vyjadriť.

(3) Pozvané osoby sú povinné sa na komisiu dostaviť, vypovedať pravdu a nič nezamlčať.

(4) O povinnosti svedčiť a o predvolaní, predvedení, zákaze výsluchu, práve odoprieť výpoveď, nároku na svedočné a o prizvaní znalca a jeho povinnostiach platí primerane Trestný poriadok.

§ 13

(1) Komisia začína konanie na základe návrhu ktorý

a) môže podať občan, ktorý dostal osvedčenie o tom, že je osobou uvedenou v § 2 ods. 1 písm. c),

b) môže podať občan, ktorý tvrdí, že čestné vyhlásenie osoby vykonávajúcej funkciu uvedenú v § 1 je nepravdivé. Pri začatí konania je občan povinný zložiť kauciu vo výške 1000 Kčs, ktorá mu bude vrátená, ak sa v priebehu konania preukáže, že jeho návrh bol oprávnený,

c) môže podať organizácia, ak má pochybnosti o pravdivosti čestného vyhlásenia občana, ktorý má vykonávať funkciu uvedenú v § 1.

(2) Komisia vydáva do 60 dní odo dňa doručenia žiadosti nález, v ktorom uvedie, či občan je osobou uvedenou v § 2 ods. 1 písm. c) až h). Nález musí byť odôvodnený.

(3) Ak občan, ktorý inak nespĺňa predpoklady na výkon funkcie, ktoré sú uvedené v § 2, preukáže, že potom, čo prestal byť v postavení osoby uvedenej v § 2 ods. 1 písm. d) až h), bol postihnutý za činy uvedené v § 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii a že bol podľa tohto zákona zúčastnený na rehabilitáciách, rozhodne komisia, že predpoklady na výkon funkcie uvedené v § 1 spĺňa.

(4) Komisia zašle nález občanovi, ktorého sa týka, a súčasne o zaslaní tohto nálezu upovedomí toho, kto podal návrh na začatie konania.

(5) Ak je v náleze uvedené, že občan nie je osobou uvedenou v § 2 ods. 1 písm. c), vyznačí sa táto skutočnosť vo všetkých evidenciách a podkladoch s tým, že s týmito evidenciami a podkladmi nemožno vo vzťahu k občanovi ďalej nakladať.

§ 14

(1) Ak občan na výkon funkcie nespĺňa predpoklady uvedené v § 2, skončí sa pracovný pomer výpoveďou danou organizáciou najneskôr do 15 dní odo dňa, keď sa organizácia o tom dozvedela, pokiaľ nedôjde ku skončeniu pracovného pomeru dohodou alebo iným spôsobom v skoršom termíne, alebo ak nedôjde k zaradeniu občana na inú funkciu, než ktorá je uvedená v § 1.

(2) Ustanovenie odseku 1 platí obdobne pre skončenie služobného pomeru prepustením,[2]) pokiaľ občan nespĺňa na výkon funkcie predpoklady uvedené v § 3.

(3) Ak občan odmietol urobiť čestné vyhlásenie o skutočnostiach uvedených v § 2 ods. 1 písm. d) až h) alebo ak je čestné vyhlásenie nepravdivé, postupuje sa podľa odseku 1 alebo 2.

§ 15

Ak prokurátor alebo vyšetrovateľ prokuratúry nespĺňa na výkon funkcie predpoklady uvedené v § 2, je táto skutočnosť dôvodom pre skončenie jeho pracovného pomeru.

§ 16

Za podmienok uvedených v § 14 ods. 1 podá príslušný orgán návrh na odvolanie sudcu alebo prísediaceho z jeho funkcie.

§ 17

Na skončenie pracovného pomeru podľa § 14 a 15 sa nevzťahujú ustanovenia Zákonníka práce o možnosti organizácie dať výpoveď len s predchádzajúcim súhlasom príslušného odborového orgánu.[3])

§ 18

(1) Ak občan tvrdí, že údaje uvedené v náleze sú nepravdivé, môže požiadať súd o preskúmanie obsahu tohto nálezu najneskôr do dvoch mesiacov odo dňa doručenia nálezu. Na konanie je príslušný krajský súd podľa miesta trvalého pobytu občana.

(2) Neplatnosť skončenia pracovného alebo služobného pomeru môže občan uplatniť na súde najneskôr v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď mal pracovný alebo služobný pomer skončiť. Na konanie je príslušný krajský súd podľa miesta trvalého pobytu občana, a to ako súd prvého stupňa.

§ 19

Zverejňovanie skutočností uvedených v osvedčení alebo v náleze alebo zverejňovanie samotného osvedčenia alebo nálezu, ako aj zverejňovanie akýchkoľvek podkladov na ich vypracovanie, je bez predchádzajúceho písomného súhlasu občana zakázané.

§ 20

Kto ako svedok, znalec alebo tlmočník uvedie pred komisiou nepravdu o okolnosti, ktorá má podstatný význam pre nález, alebo takú okolnosť zamlčí, potresce sa odňatím slobody až na tri roky alebo peňažným trestom.

§ 21

(1) Vydavatelia periodickej tlače a prevádzkovatelia rozhlasového a televízneho vysielania, agentúrneho spravodajstva a audiovizuálnych programov na základe udeleného oprávnenia (licencie) môžu sami za seba alebo po predchádzajúcom písomnom súhlase za pracovníka, ktorého zamestnávajú a ktorý sa podieľa na tvorbe myšlienkového obsahu uvedených oznamovacích prostriedkov, požiadať Federálne ministerstvo vnútra o vydanie osvedčenia alebo komisiu o vydanie nálezu; ustanovenia § 6 ods. 3, § 9 ods. 1, § 10, 12, 13, § 18 až 20 tohto zákona platia pre tieto prípady obdobne.

(2) Predsedovia alebo im na roveň postavení predstavitelia politických strán, politických hnutí a združení[4]) môžu za seba alebo za člena vedenia politickej strany, politického hnutia alebo združenia požiadať po jeho predchádzajúcom písomnom súhlase Federálne ministerstvo vnútra o vydanie osvedčenia alebo komisiu ustanovenú podľa § 11 o vydanie nálezu. Ustanovenia uvedené v odseku 1 platia pre tieto vzťahy obdobne.

§ 22

(1) Ak zákony národných rád splnomocnia ministrov vnútra a ministrov spravodlivosti Českej republiky a Slovenskej republiky na zisťovanie skutočností uvedených v § 2 ods. 1, sú Federálne ministerstvo vnútra a komisie povinné vyhovieť ich žiadostiam o vydanie osvedčenia alebo nálezu.

(2) Spôsob ukončenia služobného pomeru príslušníkov Zboru nápravnej výchovy Českej republiky a Zboru nápravnej výchovy Slovenskej republiky a policajtov zaradených v Polícii Českej republiky a Policajnom zbore Slovenskej republiky ustanovia zákony národných rád.

§ 23

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia a stráca účinnosť 31. decembrom 1996.

Havel v. r.

v z. Battěk v. r.

podpredseda FZ ČSFR

Čalfa v. r.

1) § 27 ods. 2 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) a príloha č. 3 tohto zákona.

2) § 16 ods. 1 písm. c) zákona č. 334/1991 Zb. o služobnom pomere policajtov zaradených vo Federálnom policajnom zbore a v Zbore hradnej polície.

3) § 59 ods. 2 až 4 Zákonníka práce.

4) Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení zákona č. 300/1990 Zb.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.